

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropa, kas aizsargā: tīru gaisu ikvienam””

(COM(2018) 330 final)

(2019/C 110/21)

Ziņotājs: **Octavian Cătălin ALBU**

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Komisija, 18.6.2018.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants
Pilnsapulces lēmums	19.6.2018.
Atbildīgā specializētā nodaļa	Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sānāksmē	27.11.2018.
Pieņemts plenārsesijā	12.12.2018.
Plenārsesija Nr.	539
Balsojuma rezultāts (par/pret/atturas)	129/0/3

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Pēdējo 30 gadu laikā gaisa kvalitāte Eiropas Savienībā (ES) ir uzlabojusies, pateicoties attiecīgajiem politikas pasākumiem visā Savienībā. Tomēr, ņemot vērā daudzkārt pārsniegtās galveno gaisa piesārņotāju kategoriju atļautās vērtības, darāmā vēl ir daudz. EESK aicina dalībvalstis cieši sadarboties šajā jautājumā, jo tam ir būtiska ietekme uz Eiropas iedzīvotāju veselību. EESK uzskata, ka ir svarīgi izteikt brīdinājumu par gaisa kvalitāti un vides apstākļiem.

1.2. EESK uzskata, ka ir obligāti jāsamazina piesārņojums komercuzņēmumos, iestādēs, mājāsaimniecībās un transporta jomā. Iestādēm un dalībvalstīm šajā saistībā ir jārada labs piemērs, un jāveido vairāk atbalsta programmu, lai palīdzētu iedzīvotājiem pāriet uz tīriem, mūsdienīgiem un energoefektīvākiem apkures veidiem.

1.3. Tā kā transporta nozare ir viens no galvenajiem gaisa piesārņojuma avotiem, EESK atzinīgi vērtē t. s. tīras mobilitātes paketi, kas ietver vairākas iniciatīvas ne tikai CO₂ emisiju pazemināšanai, bet arī piesārņojuma samazināšanai vietējā un reģionālajā līmenī.

1.4. Papildu likumdošanas pasākumi, ko Eiropas Komisija ierosinājusi tādu dažu problēmu risināšanai kā, piemēram, *Dieselgate*, vai pasākumi pret dalībvalstīm, kuras nav ievērojušas pašreizējos noteikumus par gaisa piesārņojumu, ir solis pareizajā virzienā, un EESK atbalsta šo pieeju.

1.5. EESK ir stingri pārliecināta, ka jaunie vides un transporta noteikumi ir jāpapildina ar ekonomiskiem atbalsta pasākumiem, lai veicinātu inovācijas un jaunu un tīru tehnoloģiju, piemēram, kurināmā elementu, elektrisko automobiļu un alternatīvu apkures un ventilācijas sistēmu, izstrādi.

1.6. EESK pauž bažas par to, ka, lai arī lauksaimniecības nozarē ir panākts progress gaisa piesārņojuma samazināšanā, tas nav pietiekams. EESK iesaka turpmāk kopējo lauksaimniecības politiku, kā arī citus finanšu un ieguldījumu instrumentus vairāk orientēt uz iniciatīvām, kuru mērķis ir mazināt ietekmi uz vidi, un tiem vajadzētu būt saskaņotākiem un konsekventākiem attiecībā uz atbalstu, ko lauksaimniekiem piešķir to programmu īstenošanai, kuras orientētas uz šā mērķa sasniegšanu. Laba ideja šajā ziņā ir kooperatīvi, kur lauksaimnieki var saražot elektroenerģiju no biogāzes, kas iegūta no lauksaimniecības atkritumiem.

1.7. Starptautiskajai sadarbībai ir izšķiroša nozīme piesārņojuma un klimata pārmaiņu apkarošanā, un EESK atzinīgi vērtē dalībvalstu plašo vienprātību jautājumā par Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanu. Šajā jomā ļoti svarīga nozīme ir labas prakses apmaiņai un Zaļās diplomātijas tīklam. Turklāt ir vajadzīgi īpaši pasākumi, lai samazinātu piesārņojošās vielas dalībvalstīs, lai sasniegtu nolīguma mērķus.

1.8. EESK aicina dalībvalstis cieši sadarboties šajā jautājumā, jo tam ir būtiska ietekme uz Eiropas iedzīvotāju veselību. Tāpat EESK iesaka dalībvalstīm un Eiropas Komisijai pēc iespējas ciešāk sadarboties ar pilsonisko sabiedrību un vietējo un reģionālo pilsonisko organizāciju pārstāvjiem, lai izstrādātu un īstenotu vides aizsardzības kampaņas, kā arī kampaņas, kuru mērķis ir sabiedrību izglītot, informēt un palielināt tās izpratni par gaisa kvalitātes jautājumiem.

2. Ievads

2.1. Pēdējo divdesmit līdz trīsdesmit gadu laikā gaisa kvalitāte ES ir ievērojami uzlabojusies, pateicoties ES un dalībvalstu īstenotajai īpašajai politikai šajā jomā. Šīs politikas mērķis ir panākt tādu gaisa kvalitātes līmeni, kas nedz kaitē, nedz rada būtisku apdraudējumu cilvēku veselībai un videi. Tāpēc, lai arī ES IKP ir pieaudzis, piesārņojošo vielu daudzums atmosfērā ir samazinājies par 8 % attiecībā uz amonjaku un par 72 % attiecībā uz sēra oksīdiem ⁽¹⁾.

2.2. Gaisa kvalitāte ir noteicošais faktors, kas ietekmē sabiedrības veselību. Lielākie gaisa piesārņojuma avoti ir cietās daļiņas (PM₁₀ un PM_{2,5}) un piezemes ozons, ko tieši ietekmē slāpekļa oksīdi (NOx), kas nonāk atmosfērā. Saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas datiem 8 % no visiem plaušu vēža izraisītiem nāves gadījumiem un 3 % no visiem sirds un asinsvadu slimību izraisītiem nāves gadījumiem ir saistīti ar gaisa piesārņojumu smalko daļiņu veidā ⁽²⁾. Šo iemeslu dēļ ES ik gadu tiek reģistrēti vairāk nekā 400 000 priekšlaicīgas nāves gadījumu ⁽³⁾.

2.3. Ņemot vērā iepriekš minēto, palielinās ES iedzīvotāju bažas par gaisa piesārņojuma līmeņiem ⁽⁴⁾. Tā rezultātā ES un dalībvalstis, izmantojot tiesību aktus, ir izvirzījušas mērķi panākt tādu gaisa kvalitātes līmeni, kas nekaitē cilvēku veselībai vai videi, un pakāpeniski samazina kaitīgās emisijas, pilnībā ievērojot spēkā esošos ES tiesību aktus par gaisa kvalitāti.

2.4. Šajā jomā ES politikas pamatā ir trīs pīlāri:

- pirmais pīlārs ietver apkārtējā gaisa kvalitātes standartus, kas visām dalībvalstīm jāsasniedz – atkarībā no piesārņojošās vielas – sākot no 2005. vai 2010. gada,
- otro pīlāru veido valstu emisiju samazināšanas mērķi, kas nesen tika pārskatīti un kuri jāpanāk līdz 2020. un 2030. gadam, un kuri ietver papildu piesārņojošu vielu – smalkas cietās daļiņas (PM_{2,5}),
- trešais pīlārs ietver emisiju standartus galvenajiem piesārņojuma avotiem: transportlīdzekļiem, kuģiem, rūpniecības un enerģijas ražošanas rūpniecām. Pēc *Dieselgate* skandāla 2015. gadā tika izveidots noteikumu kopums par emisijām reālos braukšanas apstākļos, un Komisija ir ierosinājusi jaunus zemāku CO₂ emisiju standartus jaunām vieglajām automašīnām, jauniem vieglajiem kravas automobiļiem un lielas noslodzes transportlīdzekļiem.

2.5. Saskaņā ar Eiropas Vides aģentūras (EVA) 2017. gada ziņojumu par gaisa kvalitāti Eiropā galvenie gaisa piesārņojuma avoti Eiropā ir transports (autoceļu un cita veida), sadedzināšana komercuzņēmumu/iestāžu/mājsaimniecību vajadzībām, enerģijas ražošana, rūpnieciskie procesi, lauksaimniecības nozare un atkritumi ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Gaisa kvalitāte Eiropā – 2017. gada ziņojums.

⁽²⁾ *9 out of 10 people worldwide breathe polluted air, but more countries are taking action* (9 no 10 cilvēkiem visā pasaulē elpo piesārņotu gaisu, un aizvien vairāk valstu sāk rīkoties).

⁽³⁾ Gaisa kvalitāte Eiropā – 2017. gada ziņojums.

⁽⁴⁾ Eiropas Komisijas paziņojums Nr. 468 "Eiropas iedzīvotāju attieksme pret vidi".

⁽⁵⁾ Gaisa kvalitāte Eiropā – 2017. gada ziņojums.

2.5.1. Autotransports rada 39 % slāpekļa oksīdu (NO_x), 29 % melnā oglekļa, 20 % oglekļa monoksīda (CO) un 11 % cieta daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisiju no kopējām piesārņojošu vielu emisijām. Tādēļ saskaņā ar tīrās mobilitātes paketi Komisijas mērķis ir noteikt jaunus CO₂ emisiju standartus 2025. un 2030. gadam. Jauno tehnoloģiju, piemēram, kurināmā elementu, alternatīvo degvielu un to infrastruktūras, atbalstam tiek pārskatīti noteikumi⁽⁶⁾ un izstrādāti rīcības plāni⁽⁷⁾. Tāpat jaunajā tīrās mobilitātes paketes regulējumā ir paredzēts ieteikums integrēt vilcienu un kravas automobiļu izmantošanu, lai palielinātu efektivitāti⁽⁸⁾, arī energoefektivitāti, kā arī veicināt tālsatiksmes autobusu pārvadājumu attīstību, lai samazinātu emisijas un satiksmes sastrēgumus⁽⁹⁾.

2.5.2. Sadedzināšana komercuzņēmumu/iestāžu/mājsaimniecību vajadzībām radīja vislielāko piesārņojuma daļu (42 % un 57 %) no cietajām daļiņām (PM_{2,5} un PM₁₀), oglekļa oksīda (CO) un melnā oglekļa (BC) daļiņām, kas ir galvenais piesārņojuma avots un tiek iegūts fosilā kurināmā un biomasas nepilnīgas sadegšanas rezultātā. Piesārņojuma līmenis šajā nozarē ir saglabājies praktiski nemainīgs laikā no 2000. gada līdz 2015. gadam.

2.5.3. Ir veikti pasākumi, lai samazinātu piesārņojošu vielu emisijas (59 % attiecībā uz SO₂ un 19 % attiecībā uz NO_x no kopējā daudzuma) elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas nozarēs, attīstot un paplašinot alternatīvās enerģijas avotus un koģenerācijas enerģijas sistēmas, modernizējot un palielinot elektroenerģijas ražošanas uzņēmumu veiktspējas līmeni, paaugstinot ēku energoefektivitāti, kā arī pakāpeniski pārtraucot fosilā kurināmā sadedzināšanu un aizstājot to ar metāna gāzi.

2.5.4. Atbilstīgi un saskaņā ar Eiropas līmenī spēkā esošajiem noteikumiem ir veikti pasākumi, lai samazinātu emisijas no rūpnieciskajām ražotnēm (50 % attiecībā uz nemetāna gaistošajiem organiskajiem savienojumiem (NMGOS) un 17 % uz PM₁₀ daļiņām). Lai efektīvi novērstu un kontrolētu piesārņojumu, visām rūpnieciskajām ražotnēm ir nepieciešama atļauja, kas nosaka piesārņojošu vielu robežvērtības un nepieciešamos vides aizsardzības pasākumus.

2.5.5. Ņemot vērā to, ka lauksaimniecības nozare saražo 95 % no amonjaka (NH₃) emisijām un 52 % metāna (CH₄) emisijām, to samazināšana ir īpaši svarīga. Pasākumi šādu emisiju samazināšanai ietver agronomiskus pasākumus (sekmējot slāpekļa līdzsvarotu izmantošanu lauku saimniecībās, popularizējot aizsargaugu kārtas un dārzeņu kultūru sēšanu aramzemē auglīgākas augsnes nodrošināšanai), lopkopības pasākumus (nodrošinot kūtsmēslu uzglabāšanu slēgtās telpās un to izmantošanu biogāzes iekārtās), energoefektivitātes pasākumus (veicinot biomasas izmantošanu apkurei, fotoelementu iekārtu izstrādi un tradicionālās degvielas un elektroenerģijas patēriņa samazināšanu) un agrovides pasākumus (paaugstinot lauksaimnieku profesionālās prasmes un mudinot viņus īstenot praksi, kas rada zemāku emisiju līmeni).

2.6. EESK pauž bažas par vides stāvokli. EESK jau ir paudusi savu satraukumu šajā jautājumā⁽¹⁰⁾, uzsverot, ka "ir pastiprināti jā rūpējas, lai nekavējoties novērstu vides degradāciju, un ka vienmēr ir labāk izvēlēties novēršanas stratēģiju, nevis seku pārvarēšanas pasākumus"⁽¹¹⁾.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. EESK atzinīgi vērtē ES veiktos pasākumus, lai sasniegtu cilvēkiem vai videi nekaitīgas gaisa kvalitātes līmeni, taču uzskata, ka šie centieni ir ievērojami jāpalielina gan ES, gan valstu līmenī, jo līdz šim sasniegtie rezultāti nav pilnībā apmierinoši. Lai arī ir gūti panākumi piesārņojošu vielu emisiju samazināšanā, gaisa kvalitāte joprojām ietekmē sabiedrības veselību⁽¹²⁾.

3.2. EESK pauž bažas par to, ka šobrīd visā ES plašajā teritorijā daļiņu saturs atmosfērā pārsniedz noteiktās robežvērtības. 19 % monitoringa stacijās ir pārsniegtas PM₁₀ noteiktās dienas robežvērtības, un 6 % monitoringa stacijās – PM_{2,5} daļiņām noteiktās dienas robežvērtības. Diemžēl 2015. gadā 19 % ES pilsētu iedzīvotāju bija pakļauti līmeņiem, kas

⁽⁶⁾ COM/2017/ 653 final – 2017/0291 (COD).

⁽⁷⁾ COM/2017/0652 final.

⁽⁸⁾ COM/2017/0648 final – 2017/0290 (COD).

⁽⁹⁾ COM/2017/0647 final – 2017/0288 (COD).

⁽¹⁰⁾ OV C 451, 16.12.2014., 134. lpp.

⁽¹¹⁾ OV C 283, 10.8.2018., 83. lpp.

⁽¹²⁾ Eiropas Revīzijas palātas īpašais ziņojums Nr. 23/2018.

pārsniedz PM_{10} robežvērtības (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu), un 7 % – līmeņiem, kas pārsniedz $PM_{2,5}$ robežvērtības (samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu).

3.3. EESK vērš uzmanību uz faktu, ka Centrāleiropā un Austrumeiropā miljoniem privāto mājokļu koksnes un ogļu dedzināšana ir primārais avots apkures vajadzībām. Saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas datiem Centrāleiropā un Austrumeiropā šī prakse pašlaik un arī turpmāk radīs $PM_{2,5}$ piesārņojumu, kas joprojām ir 2010.–2015. gada līmenī⁽¹³⁾. Nepieciešami papildu atbalsta pasākumi, lai iesaistītu sabiedrību pārejā uz tīrākām apkures formām.

3.4. EESK arī pauž bažas par to, ka 22 dalībvalstīs un 10 % monitoringa stacijās tika ievērojami pārsniegta slāpekļa dioksīda (NO_2) ikgadējā koncentrācijas vērtība un vairāk nekā divas reizes tika pārsniegtas atļautās vērtības vairāku pilsētu rajonos.

3.5. EESK norāda, ka gaisa kvalitāte ir ļoti svarīga gan cilvēkiem, gan uzņēmumiem⁽¹⁴⁾. Tāpēc Eiropas un valstu lēmumu pieņēmējiem jāsteno praktiski pasākumi, lai izveidotu un ieviestu tiesisko regulējumu šajā jomā.

3.6. EESK atzīst: lai samazinātu komercuzņēmumu, iestāžu un māsaimniecību radīto piesārņojošo vielu līmeni, dalībvalstīm ar Komisijas atbalstu ir pārliecinoši jāatbalsta un jāveic ēku energoefektivitātes uzlabojumi, kā arī jāpaaugstina elektroenerģijas un siltumapgādes iekārtu efektivitāte, tāpat arī jāpaplašina un jāmodernizē centralizētie pilsētas apkures tīkli un jāatbalsta alternatīvo gaisa kondicionēšanas sistēmu izmantošana. Kā piemērs šajā ziņā ir jāmin Eiropas Centrālās bankas galvenais birojs, kas izmanto inovatīvu un videi draudzīgu apkures un ventilācijas sistēmu.

3.7. EESK norāda, ka nedrīkst ignorēt iekštelpu gaisa piesārņojumu. Gaisa kvalitātei, ko mēs ieelpojam iekštelpās, ir būtiska nozīme mūsu veselībai, jo īpaši neaizsargātām sabiedrības grupām. Smēķēšana, ēdiena gatavošana, mitrums, ventilācijas sistēmas, sveces, tīrīšanas līdzekļi mazgāšanas līdzekļu, vasku vai laku veidā, dažādi būvmateriāli – šie visi faktori var kļūt par nozīmīgiem iekštelpu gaisa piesārņojuma avotiem. Tāpēc ir vajadzīga konsekventa politika attiecībā uz veselībai nekaitīgām ēkām.

3.8. EESK uzskata, ka dalībvalstīm un Komisijai ir jāizstrādā un jāsteno jauna pilsētu attīstības koncepcija, īpašu uzmanību daļēji pievēršot uz vidi orientētu transporta sistēmu ieviešanai, izmantojot stimulus elektrisko vai hibrīdveida transportlīdzekļu veicināšanai, izmantojot IT lietojumprogrammas iedzīvotāju brīdināšanai par gaisa piesārņojuma atļauto vērtību pārsniegšanu un atbalstot zaļo zonu paplašināšanu pilsētās, lai ievērojami uzlabotu gaisa kvalitāti.

3.9. EESK uzskata, ka sabiedrības piekļuve informācijai un dati par gaisa kvalitāti ir svarīgs faktors cīņā pret gaisa piesārņojumu⁽¹⁵⁾. Informācijas un izglītības kampaņas var veicināt sabiedrības izpratni par gaisa piesārņojuma radīto apdraudējumu un atsevišķu personu īstenoto darbību ietekmi. Ir jāatzīst un atzinīgi jānovērtē darbības, ko gaisa kvalitātes palielināšanas jomā aktīvi veic mātes, kuras ir noraizējušās par piesārņojošo vielu ietekmi uz pēcnācēju veselību. Ar vides izmantošanu saistītus ierobežojumus viņas uzskata par pilsoņu tiesību ierobežošanu.

3.10. EESK atzinīgi vērtē to NVO un privātpersonu darbu, kuras ir spērušas tiesiskus soļus, lai aicinātu valsts iestādes ieviest papildu pasākumus piesārņojuma samazināšanai. Čehijas Republikas, Vācijas, Itālijas un Apvienotās Karalistes tiesas ir lēmušas par labu iedzīvotājiem, kas ierosinājuši šīs prāvas⁽¹⁶⁾.

3.11. EESK uzskata, ka dekarbonizācijas stratēģijas un atjaunojamās enerģijas mērķi ir jāattīsta tā, lai tie reāli ietekmētu vidi, neslāpējot dalībvalstu ekonomisko attīstību.

⁽¹³⁾ Pasaules Veselības organizācija: *Residential heating with wood and coal: health impacts and policy options in Europe and North America* (Mājokļu apkure ar kokmateriāliem un akmeņoglēm – ietekme uz veselību un politikas iespējas Eiropā un Ziemeļamerikā).

⁽¹⁴⁾ Eurobarometra īpašais apsekojums Nr. 468 "Eiropas iedzīvotāju attieksme pret vidi".

⁽¹⁵⁾ Gaisa kvalitāte Eiropā – 2017. gada ziņojums.

⁽¹⁶⁾ Eiropas Revīzijas palātas īpašais ziņojums Nr. 23/2018.

4. Īpašās piezīmes

4.1. Komisija piešķir lielu nozīmi mehānisko transportlīdzekļu radītā piesārņojuma standartu ievērošanai, jo īpaši pēc *Dieselgate* skandāla, un pārbauda, vai tiek ievēroti ES tiesību aktos noteiktie pienākumi.

4.2. EESK atbalsta Komisiju, kas ir lūgusi dalībvalstis analizēt visus iespējamus grozījumus un uzlabojumus, lai nodrošinātu šo transportlīdzekļu radīto emisiju atbilstību pašreizējām normatīvajām robežvērtībām, un, ja tās neatbilst šiem nosacījumiem, ierosināt šajā skandālā iesaistīto transportlīdzekļu obligātu un/vai brīvprātīgu atsaukšanu.

4.3. EESK atbalsta Komisijas iniciatīvu ierosināt neatbilstības procedūras pret 16 dalībvalstīm saistībā ar PM_{10} daļiņu piesārņojumu un pret 13 dalībvalstīm saistībā ar slāpekļa dioksīda (NO_2) piesārņojumu un iesaka šīm valstīm pēc iespējas ātrāk veikt pasākumus, lai samazinātu vai likvidētu periodus, kuros tiek pārsniegtas piesārņojuma robežvērtības.

4.4. EESK atzinīgi vērtē arī Komisijas lēmumu iesniegt prasību Eiropas Savienības Tiesā pret trim dalībvalstīm (Ungāriju, Itāliju un Rumāniju) par PM_{10} cieta daļiņu piesārņojuma robežvērtību neievērošanu un vēl pret trim dalībvalstīm (Franciju, Vāciju un Apvienoto Karalisti) par NO_2 piesārņojuma robežvērtību neievērošanu. Šīs sešas dalībvalstis nav savlaicīgi ierosinājušas īpašus un efektīvus pasākumus, lai samazinātu piesārņojumu līdz atļautajam līmenim.

4.5. Ņemot vērā mehānisko transportlīdzekļu izraisīto piesārņojumu, EESK atzinīgi vērtē, ka Komisija ir ierosinājusi emisiju samazināšanas pasākumus, kas izklāstīti mobilitātes paketē, piemēram, tīro transportlīdzekļu direktīvu, jaunus CO_2 emisijas standartus vieglajiem automobiļiem un lielas noslodzes transportlīdzekļiem, rīcības plānu par alternatīvo degvielu infrastruktūru un akumulatoru jomā ierosināto iniciatīvu. Minētie pasākumi noteikti ietekmēs emisiju samazināšanu, kas apskatīta šajā atzinumā.

4.6. EESK atzinīgi vērtē Komisijas ierosinātos jaunus noteikumus, kuru mērķis ir ievērojami uzlabot transportlīdzekļu tipa apstiprināšanas un testēšanas procedūru (pirms to laišanas tirgū) kvalitāti un neatkarību un nodrošināt tirgū jau esošo transportlīdzekļu efektīvākas pārbaudes. Regula, ar ko nosaka šos noteikumus un kas stāsies spēkā 2020. gada septembrī, aizliedz izmantot manipulācijas ierīces, cenšas samazināt transportlīdzekļu piesārņojošo vielu daudzumu un izveido tiesisko regulējumu pārejai uz mazemisiju un bezemisiju transportlīdzekļiem.

4.7. Ņemot vērā lauksaimniecības nozares radīto augsto amonjaka (NH_3) un metāna (CH_4) piesārņojuma līmeni⁽¹⁷⁾, nepieciešams veikt aktīvus pasākumus tā samazināšanai. EESK uzskata, ka nākotnē kopējai lauksaimniecības politikai vairāk jākoncentrējas uz palīdzības sniegšanu atsevišķiem lauksaimniekiem un lauksaimniecības kooperatīviem emisiju samazināšanā, nodrošinot vieglāku piekļuvi Eiropas banku iestāžu piedāvātajam finansējumam, lai īstenotu programmas, kuru rezultātā iespējams samazināt piesārņojošo vielu emisijas. Papildus tam jaunajās KLP lauku attīstības programmās būtu jāietver agrovides pasākumi, kuru mērķis būtu šo emisiju samazināšana.

4.8. EESK pauž bažas par to, ka, neraugoties uz lauksaimniecības nozarē īstenotajiem pasākumiem laika posmā no 2000. gada līdz 2015. gadam, NH_3 un CH_4 emisijas samazinājās tikai par 7 %, neskatoties uz lauksaimnieku centieniem. Pieaugot lauksaimniecības dzīvnieku skaitam, ES mērogā par 6 % ir palielinājies nemetāna gaistošo organisko savienojumu (NMGOS) apjoms, ko rada it īpaši kūtsmēsli, kaut arī emisijas uz gaļas kilogramu samazinājās.

4.9. Atmosfēras piesārņojums ir pārrobežu problēma, un tādēļ EESK uzskata, ka dalībvalstīm obligāti ir jārikojas saskaņotā veidā, balstoties uz visā ES saskaņotajiem mērķiem un principiem, vienlaikus ievērojot arī subsidiaritātes principu. Tam ir prioritāra nozīme, un mums ir jāatbalsta pēc iespējas vairāk šādu iniciatīvu.

4.10. Komiteja uzskata: lai labāk saskaņotu Eiropas un dalībvalstu politiku, Komisijai un dalībvalstīm ir cieši jāsadarbojas ar pilsonisko sabiedrību, lai informētu sabiedrību un attīstītu vietējās un reģionālās programmas.

⁽¹⁷⁾ Markus Amann, *Measures to address air pollution from agricultural sources* (Pasākumi, kas ļauj novērst lauksaimnieciskās izcelsmes avotu radīto gaisa piesārņojumu).

4.11. EESK atzinīgi vērtē plašo vienprātību, ko ES ir paudusi attiecībā uz Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām, un uzskata, ka ES ir jāpieliek pūles, lai saglabātu šo vienprātību, ka Eiropas Savienībai ir jārikojas, lai sasniegtu izvirzītos mērķus, un tas palīdzēs uzlabot arī gaisa kvalitāti.

4.12. EESK aicina dalībvalstis, kuras to vēl nav izdarījušas, izstrādāt stratēģijas, lai pārtrauktu izmantot ogles kā enerģijas avotu. Septiņas dalībvalstis jau ir pārtraukušas izmantot akmeņogles kā enerģijas avotu, un šāds plāns ir vēl deviņām dalībvalstīm⁽¹⁸⁾.

4.13. EESK uzskata, ka ES nepieciešama arī labas prakses apmaiņa ar tās starptautiskajiem partneriem. Mēs nevaram ignorēt citu pasaules daļu radītā atmosfēras piesārņojuma ietekmi, kas mūs skar gan tiešā, gan netiešā veidā. Tādēļ Zaļās diplomātijas tīkla un attīstības politikas saskaņotības nozīme šobrīd ir lielāka nekā jebkad agrāk.

Briselē, 2018. gada 12. decembrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER*

⁽¹⁸⁾ Overview: *National coal phase-out announcements in Europe* (Pārskats: valstu paziņojumi par ogļu izmantošanas izbeigšanu Eiropā). *Europe Beyond Coal* (Eiropa pēc ogļu izmantošanas izbeigšanas).